

Wat 'es' er aan de hand?

In deze uitgave van uw vakblad aandacht voor een relatief nieuwe ziekte die rondwaart in Nederland: essentaksterfte. Je kunt aan alles merken dat deze ziekte nog nieuw is. Er is eigenlijk niemand die zich echt heel druk of bezorgd maakt over wat deze ziekte met ons boombestand kan doen. Die relatieve rust heeft waarschijnlijk veel te maken met de plaats die essen, en dan vooral de voor essentaksterfte gevoelige essen, in ons bomenbestand innemen. Anders dan andere bomen die door ziektes bedreigd werden – en ik denk nu aan de es en de iep – is de es vooral een boom die in het buitengebied wordt aangeplant. Waar logischerwijs dus ook de ergste klappen zullen gaan vallen, of op dit moment al vallen. Uit het eigen onderzoek dat in deze uitgave wordt gepubliceerd, blijkt dat vooral de noordelijke provincies last hebben van de ziekte en het zuiden (nu nog) veel minder.

Er wordt eenvoudig niemand meer betaald om zich druk te maken over essentaksterfte

Een wetenschapper zou waarschijnlijk zeggen dat hier meer onderzoek naar gedaan moet worden. Ik denk dat het gewoon een kwestie van tijd is voordat ook de zuidelijke provincies hun deel van de ellende krijgen. De ziekte is in de buurt van Groningen ons land binnengekomen. De noordelijke provincies hebben dus gewoon een jaartje voorsprong. Wat overigens ook uit onze enquête blijkt, is dat zowel kwekers als boombeheerders de ziekte bijna manhaftig ontkennen. In het zuiden lijken nog steeds op ongeveer dezelfde schaal essen te worden aangeplant als vroeger. Ik kan me moeilijk verplaatsen in een adviserende kweker, maar vraag me in alle eerlijkheid wel af of dit echt het beste advies is. Het lijkt een beetje op het advies van Colijn, net voordat de Duitse strijdkrachten binnenvielen. We wisten of hadden kunnen weten dat ze kwamen, maar we kozen ervoor om toch nog even op de oude voet verder te gaan. Dat niemand zich erg druk maakt over essentaksterfte, heeft veel te maken met de nieuwe tijd waarin we beland zijn. Er wordt eenvoudig niemand meer betaald om zich daar druk over te maken. Staatssecretaris Dijkzema is daar ook bondig over. Naar aanleiding van artikelen in Boomzorg en Boom-In-Business meldt zij eenvoudig dat de sector aan zet is, ofwel 'zoek het zelf maar uit'.

Een almachtige vader die ons het diepe indondert, is verdwenen; partijen zullen moeten leren samen te werken op basis van vertrouwen

Wat dat betreft is de poging van Wageningen om via crowdfunding nieuw onderzoek naar essentaksterfte op poten te zetten bijna pijnlijk. Wat mij hierbij verbaasd heeft, is de bijna-gretigheid waarmee twee voormannen in de boomkwekerijsector dit initiatief naar het rijk der fabelen hebben verwezen. Overigens stonden deze voormannen daarin niet alleen.

Individuele boomkwekers waren vaak zelfs nog aanmerkelijk minder diplomatiek in hun afkeuring. Er heerst klaarblijkelijk een enorme kloof tussen de wereld van het wetenschappelijke onderzoek en de praktijk. En het is maar zeer de vraag wat op dit moment het belangrijkste probleem is in dezen: gebrek aan geld om onderzoek te doen of de vertrouwenskloof tussen praktijk en wetenschap. Het laatste, ben ik ben bang. De praktijk heeft er eenvoudigweg geen vertrouwen in dat in Wageningen met hun geld de juiste dingen zullen worden gedaan. Een argument dat daarbij vaak gebruikt wordt, is het gevaar van freeriders. Ik denk dat dit een onzinnig gelegenheidsargument is. Het doet me denken aan de tijd dat ik samen met mijn toen nog kleinere broer Kees stond te vernikkelen aan de rand van een koud zwembad, terwijl we elkaar toeriepen: 'Ik spring als jij springt.' En als onze pa ons er niet met een flinke zwaai had ingedonderd, hadden we daar nu nog gestaan.

We moeten eraan wennen: een almachtige vader die ons het diepe indondert, is verdwenen. Partijen zullen moeten leren samen te werken op basis van vertrouwen. En dat is lastig.

Met vriendelijke groet,
Hein van Iersel
(hein@nwst.nl)
Hoofdredacteur